

Bruselis, 2015 08 21
COM(2015) 406 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**Europos Sąjungos humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos politikos bei jos
įgyvendinimo 2014 m. metinė ataskaita**

Turinys

Įvadas	2
Svarbiausia veikla	2
Padėtis pasaulyje.....	3
Humanitarinių krizių vis daugėja	4
Tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimai	4
Humanitarinės pagalbos operacijos	5
Pasirengimas nelaimėms ir atsparumas.....	9
ES iniciatyva „Taikos vaikai“	10
Sąsaja su kitomis ES priemonėmis	10
Civilinės saugos operacijos.....	11
Finansiniai ir žmogiškieji ištekliai.....	13
Partnerystės pagrindų susitarimas.....	16
Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos politika	17
Išvada	21
Papildoma informacija ir šaltiniai	21

ĮVADAS

Šioje ataskaitoje pateikiami 2014 m. pagrindinės Komisijos veiklos ir politikos humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos srityje rezultatai, kuriuos nustatė Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos generalinis direktoratas (ECHO).

2014 m. lapkričio 1 d. už humanitarinę pagalbą ir krizių valdymą atsakingą Komisijos narę **K. Georgievą** pakeitė **Ch. Stylianides**, jam buvo suteikti įgaliojimai teikti pagalbą siekiant visame pasaulyje sumažinti humanitarinių krizių padarinius ir skatinti visos Europos civilinės saugos institucijų bendradarbiavimą reaguojant į gaivalines arba žmogaus sukeltas nelaimes Europoje ir už jos ribų¹. ECHO misija padėti išgelbėti ir išsaugoti gyvybes, užkirsti kelią žmonių kančioms ir jas sumažinti, taip pat apsaugoti nuo krizių nukentėjusių gyventojų neliečiamumą ir žmogaus orumą yra įgyvendinama vykdant humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos operacijas.

Pasitelkdamą ECHO, Komisija visame pasaulyje telkia pagalbą žmonėms, kuriems ji reikalinga. Ši pagalba – tai pagrindinė Europos solidarumo išraiška remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV, ES humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos teisinis pagrindas) 196 ir 214 straipsniais.

ES **humanitarinė pagalba** – naujų, pasikartojančių ir užsitęsusių krizių aukų ir bendruomenių gelbėjimo lynas. Ji padeda jiems geriau pasirengti krizėms ateityje. Papildomomis **civilinės saugos** operacijomis siūloma neatidėliotina parama: Europos Sąjungoje ir už jos ribų buriamos ekspertų komandos, siunčiama gelbėjimo įranga ir užtikrinama plintančių nelaimių stebėseną tikruoju laiku. Ištikus nelaimei, laiku ir veiksmingai atliekami tarptautinės bendruomenės veiksmai gali būti lemtingi. ES ir jos valstybės narės 2014 m. pradėjo spręsti pagrindinių poreikių problemą ir toliau teikė didžiąją dalį visos tarptautinės humanitarinės pagalbos, apie kurią pranešama.²

SVARBIAUSIA VEIKLA

Pasitelkdamą humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos priemones, 2014 m. ES suteikė didelę poreikiais pagrįstą pagalbą ekstremaliosios situacijos atveju (**iš viso šiuo tikslu skyrė 1 273 mln. EUR**):³

- ES ir jos valstybės narės buvo **didžiausios tarptautinės pagalbos teikėjos**, jos pirmiausia reaguodavo į visas didžiausias krizes visame pasaulyje, visų pirma Sirijoje, Irake, Pietų Sudane, Centrinės Afrikos Respublikoje ir Ukrainoje, taip pat į Ebolos viruso krizę;
- pagalbą gavo maždaug **121 mln. žmonių**, nukentėjusių nuo gaivalinių arba žmogaus sukeltų nelaimių, arba užsitęsusių krizių;

¹ Kalbant apie Komisijos nario veiksmų išorės aspektą, jis prisideda prie Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotojos, atsakingos už visų Komisijos narių išorės santykių srities veiklos koordinavimą ir valdymą, veiklos. Šiuo požiūriu visiškai atsižvelgiama į specialųjį humanitarinės pagalbos, kuri turi būti teikiama laikantis humanitarinių principų ir tarptautinės humanitarinės teisės atsižvelgiant tik į nukentėjusių gyventojų poreikius ir Europos konsensusą dėl humanitarinės pagalbos, *modus operandi*.

² Pagal UNOCHA Finansinio atsekamumo tarnybos duomenų bazės duomenis; <https://fts.unocha.org/pageloader.aspx?page=home>.

³ Humanitarinei pagalbai skirta 1 225 mln. EUR, o civilinei saugai – 48 mln. EUR (28 mln. EUR skirta ES, 20 mln. EUR – už jos ribų).

- humanitarinė pagalba buvo teikiama pažeidžiamiausiems žmonėms daugiau nei **80 šalių**;
- visą parą be poilsio dienų veikiantis Reagavimo į nelaimes koordinavimo centras Europos Sąjungoje ir už jos ribų, kai įmanoma, veikia kaip Komisijos reagavimo į krizes sistemos dalis. Reagavimo į nelaimes koordinavimo centras taip pat yra vieta, į kurią pirmiausia nukreipiamas bet koks pagalbos prašymas pagal solidarumo sąlygą;
- jau ketvirtus metus nesilpsta **konfliktas Sirijoje**, jis tebėra didžiausia humanitarinė ir saugumo krizė pasaulyje. Dėl humanitarinės pagalbos, teikiamos reaguojant į šią sudėtingą krizę, ir toliau itin suvaržomi pagalbos biudžetai. Kad pasiektų labiausiai nukentėjusius asmenis, ES suteikė daugiau kaip 3 mlrd. EUR vertės pagalbą ir taip Europa tapo pačia didžiausia pagalbos teikėja;
- siekiant kovoti su didžiuliu **Ebolos viruso protrūkiu** Vakarų Afrikoje, ES lygmeniu buvo dedamos didelės pastangos. Komisija buvo viena pirmųjų tarptautinės pagalbos teikėjų, kuri reagavo į kovo mėn. kilusią krizę ir, taikydama įvairias priemones, šalims ir medicininiais tyrimams skyrė daugiau kaip 414 mln. EUR tiesioginę pagalbą, todėl bendras ES įnašas 2014 m. siekė 1,2 mlrd. EUR. Siekdama sustiprinti Europos reagavimą į krizes, spalio mėn. Europos Vadovų Taryba Komisijos narį Ch. Stylianides paskyrė ES koordinatoriumi Ebolos viruso klausimais;
- pirmajame **ES Atsparumo forume**, kurį balandžio 28 d. kartu surengė ECHO ir Komisijos Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi generalinis direktoratas (DEVCO), dalyvavo daugiau kaip 160 įvairios kilmės dalyvių iš įvairių organizacijų. Komisija parodė tvirtą tarptautinį įsipareigojimą didinti atsparumą, dar kartą patvirtino teminės politikos taikymo principų pagrįstumą ir pateikė rekomendacijas, kaip toliau didinti atsparumą;
- **ES iniciatyvai „Taikos vaikai“** finansuoti 2014 m. buvo skirta 6,7 mln. EUR, pagalba buvo suteikta 155 000 vaikų;
- balandžio 3 d. priimtu **ES pagalbos savanorių reglamentu**⁴ iki 2020 m. bus remiami humanitariniai veiksmai ir 18 000 žmonių suteikiamos galimybės būti savanoriais vykdant operacijas visame pasaulyje;
- į naująjį **Sąjungos civilinės saugos mechanizmą**, kuriuo įgyvendinami 2013 m. pabaigoje priimti teisės aktai⁵, įtraukti nauji elementai, pvz., savanoriško lėšų telkimo mechanizmas, rezervo pajėgumai, patariamiosios misijos ir tarpusavio vertinimai. Be šiuo metu įgyvendinant Sąjungos civilinės saugos mechanizmą dalyvaujančių šalių, įvairioje veikloje galės dalyvauti ir šalys kandidatės bei Europos kaimynystės priemonėje dalyvaujančios šalys.
- Reaguojant daugiausia į gaivalines nelaimes, taip pat į devynias žmogaus sukeltas nelaimes (pilietinius neramumus, konfliktus, taršą nafta ir nelaimingus atsitikimus), 2014 m. Sąjungos civilinės saugos mechanizmas buvo aktyvintas **30 kartų**.

⁴ 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 375/2014, kuriuo įsteigiamas Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpusas (ES pagalbos savanorių iniciatyva) (OL L 122, 2014 4 24, p. 1).

⁵ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1313/2013/ES dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo (OL L 347, 2013 12 20, p. 924).

PADĖTIS PASAULYJE

Pasaulinė tendencija yra aiški: humanitarinių problemų vis daugėja ir jos tampa sudėtingesnės. Dėl didėjančio tam tikrų gyventojų pažeidžiamumo vyksta pražūtingos humanitarinės katastrofos. Stiprėja endeminio pobūdžio vidaus konfliktai – nuo asimetrinių terorizmo išpuolių iki konvencinio karo, kurie daugeliu atvejų turi svarbią ideologinę reikšmę.

Humanitarinių krizių vis daugėja

2014 m., kaip ir ankstesniais metais, humanitarinių krizių vis daugėjo, o III lygmens (Jungtinių Tautų krizių vertinimo sistemoje tai aukščiausias lygmuo) ekstremaliųjų situacijų skaičius (keturios) buvo pats didžiausias istorijoje; ekstremaliosios situacijos užfiksuotos Sirijoje, Pietų Sudane, Centrinės Afrikos Respublikoje ir Irake. Visame pasaulyje ir toliau vyksta ginkluoti konfliktai ir išpuoliai prieš civilius gyventojus, o gaivalinės nelaimės ištinka vis dažniau ir jos būna vis didesnės. Vis daugėja žmonių, kurie kenčia nuo konfliktų padarinių ir turi persikelti gyventi kitur arba kuriems trūksta būtiniausių dalykų, pvz., maisto, vandens, medicininės priežiūros ir pastogės. Nors nelaimės dažnai ištinka skurdžiausias pasaulio dalis, ES ir jos kaimyninėse šalyse taip pat buvo nemažai konfliktų ir ekstremaliųjų situacijų. Dėl užsitęsusių krizių visame pasaulyje taip pat pastebimos nerimą keliančios tendencijos. Poreikiai vis labiau nusveria išteklius, o teikti humanitarinę pagalbą ir užtikrinti civilinę saugą tampa sudėtingiau. 2014 m. ES ir jos valstybių narių padarytas didelis darbas turėjo didelės įtakos žmonių gyvenimui.

Per metus dėl **290 gaivalinių nelaimių** visame pasaulyje žuvo apie 16 000 žmonių, o nukentėjo daugiau kaip 100 mln.⁶ Daugiau kaip pusės žuvusiųjų mirties priežastis – hidrologiniai reiškiniai, pvz., potvyniai ir nuošliaužos. Iš daugiau kaip 100 mln. nukentėjusiųjų 34 proc. nukentėjo nuo potvynių ir 39 proc. – nuo sausros.

Klimato kaita yra viena pagrindinių priežasčių, dėl kurių vis daugėja su klimatu susijusių reiškinių, jų taip pat daugėja dėl augančio gyventojų skaičiaus ir ekonominės plėtros modelių. Dėl žemės drebėjimų zonose, salpose ir kitose didelės rizikos srityse kuriamų gyvenviečių padidėjo tikimybė, kad įprastas pavojus taps didžiule katastrofa, dėl kurios nukentės daug žmonių.

Tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimai

Ginkluoti konfliktai tebėra pagrindinė žmogaus sukeltų humanitarinių nelaimių priežastis. Civiliai gyventojai vis dažniau susiduria su smurtu ir kančia. Dažnai nesilaikoma tarptautinės humanitarinės teisės ir jos principų.

Kaip ir ankstesniais metais, humanitarinės organizacijos, bandydamos pasiekti tuos, kuriems labiausiai reikia pagalbos, susiduria su vis didėjančiomis problemomis. Tokie **su prieiga susiję apribojimai** buvo labiausiai jaučiami konfliktų zonose ir (arba) dėl to, kad nesilaikoma teisinės valstybės principų.

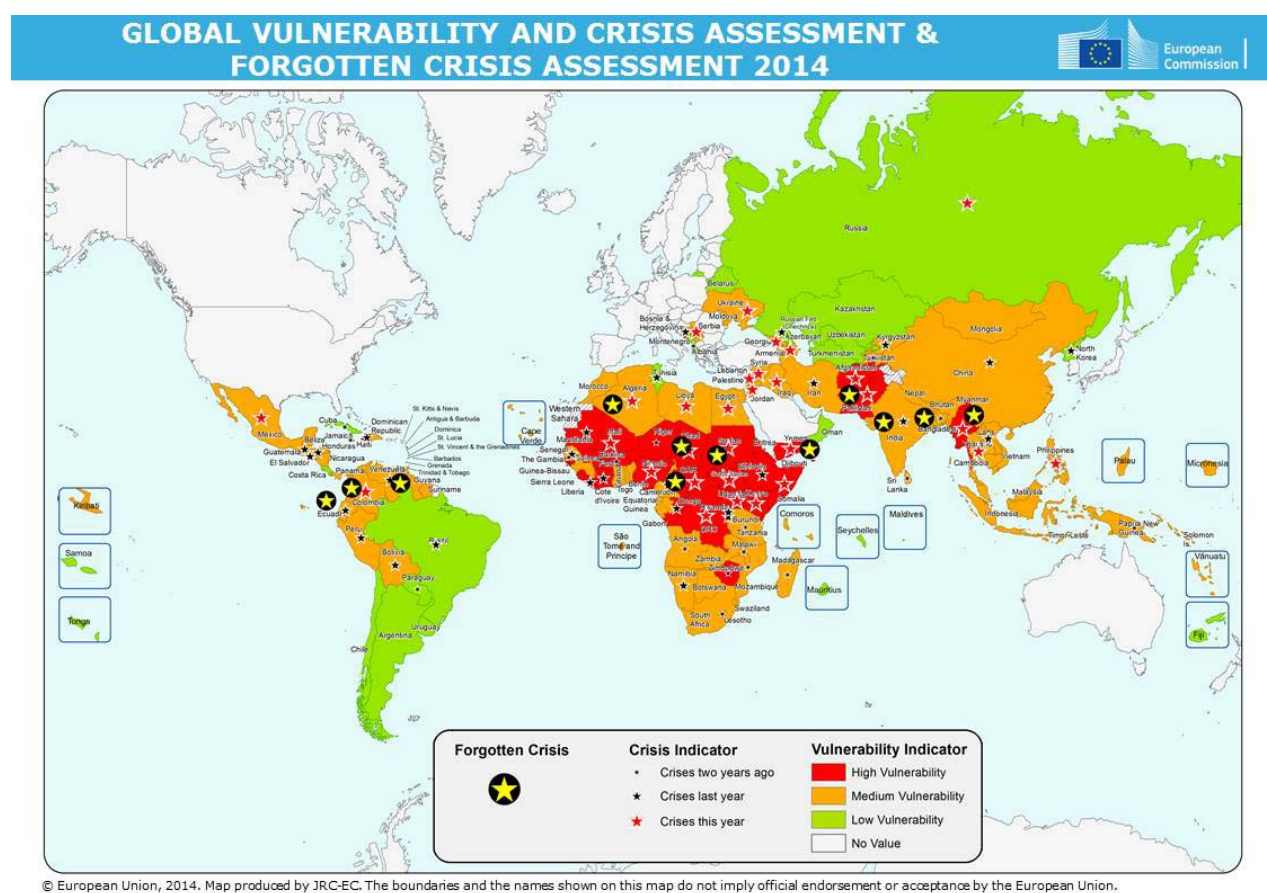
Bendra humanitarinės pagalbos teikėjų padėtis ir darbo aplinka vis blogėjo, visų pirma Sirijoje, Afganistane, Jemene ir Ukrainoje. Kitose šalyse, visų pirma Somalyje, Nigerijoje, Centrinės Afrikos Respublikoje ir Pietų Sudane, saugumo padėtis vis dar buvo nepastovi. Daugelyje konfliktų zonų, pvz., Somalyje ir Sirijoje, humanitarinės pagalbos darbuotojai susidūrė su ypač žiauriais kovos metodais, įskaitant prieš civilius gyventojus nukreiptus išpuolius ir seksualinio smurto kaip priemonės naudojimą.

⁶ Stichinių nelaimių epidemiologijos tyrimų centro ir Jungtinių Tautų Nelaimių rizikos mažinimo biuro paskelbti statistiniai duomenys; www.unisdr.org.

Pastaraisiais metais viena svarbiausių humanitarinės pagalbos sistemos problemų yra didėjantis atotrūkis tarp vis didėjančio žmonių, kuriems reikia pagalbos, skaičiaus ir **nepakankamų išteklių**, kad būtų galima jiems padėti. 2014 m. JT pateikė konsoliduotą prašymą skirti 18 mlrd. JAV dolerių (USD) humanitariniams poreikiams tenkinti⁷; tai precedento neturinti suma, kurią iš dalies lėmė didėjančios reagavimo išlaidos, ilgiau trunkantis konfliktų poveikis ir didėjantis kai kurių pasaulio dalių aplinkos pažeidžiamumas.

Dėl didesnių problemų pagalbos teikėjai turi veiksmingiau reaguoti į nelaimės ir geriau išnaudoti savo ribotus išteklius. Komisija tai sieja su pastangomis:

- siekti **didesnio našumo** bendradarbiaujant su savo partneriais;
- kartu su viso pasaulio humanitarinės veiklos dalyviais toliau atlikti **vieną pagrindinių koordinavimo vaidmenų**;
- ieškoti novatoriškų finansavimo galimybių.

HUMANITARINĖS PAGALBOS OPERACIJOS

ECHO siekia išgelbėti ir išsaugoti gyvybes, užkirsti kelią žmonių kančioms ir jas sumažinti, taip pat apsaugoti nuo gaivalinių nelaimių ir žmogaus sukeltų krizių nukentėjusių gyventojų neliečiamumą ir orumą (žr. SESV 214 straipsnį,

⁷ Finansinio atsekamumo tarnybos duomenų bazė (žr. 2 išnašą).

Humanitarinės pagalbos reglamentą⁸ ir Europos konsensuą dėl humanitarinės pagalbos).⁹

Siekdama užtikrinti veiksmingą ES humanitarinės pagalbos teikimą ir papildomumą, Komisija palengvina koordinavimą su valstybėmis narėmis ir tarp jų.¹⁰ Bendras prioritetas yra kuo labiau padidinti ES pagalbos poveikį žmonėms, kuriems reikia pagalbos, ir užtikrinti, kad ji visada būtų teikiama laikantis tarptautinės humanitarinės teisės principų. ES visą laiką laikosi **humanitarinių** nešališkumo, neutralumo, humaniškumo ir nepriklausomumo **principų** ir teikia pagalbą pažeidžiamiausioms grupėms, neatsižvelgdama į jų tautybę, religiją, lytį, etninę kilmę ar politines pažiūras.

Kaip visuomet, 2014 m. ES, reaguodama į krizes, atsižvelgė į poreikius ir konkrečias aplinkybes. Pagalba buvo teikiama įvairiomis formomis ir įvairiuose sektoriuose, pvz., buvo teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos (pvz., psichologinė parama, klinikų finansavimas), užtikrinama apsauga (pvz., veiksmai, kuriais sprendžiama seksualinio smurto problema), aprūpinama maisto ir ne maisto prekėmis, suteikiama pastogė, aprūpinama vandeniu ir sanitarijos priemonėmis, teikiama pagalba rekonstrukcijai ir atstatymui.

ES ir toliau rėmė pagalbos operacijas, kuriomis buvo reaguojama į keletą **žmogaus sukeltų krizių**, iš kurių dauguma vis labiau užsitęsė ir tampa sudėtingesnės.

- Jau ketvirtus metus nesilpsta **konfliktas Sirijoje**, jis tebėra didžiausia humanitarinė ir saugumo krizė pasaulyje. Kovodami žuvo dešimtys tūkstančių žmonių. Pusė gyventojų buvo priversti išsikelti iš savo namų, o daugiau kaip 3,8 mln. ieško prieglobsčio kaimyninėse šalyse. Pasitelkiant Sąjungos civilinės saugos mechanizmą buvo teikiama pagalba natūra, be to, žmonėms, kuriems reikia pagalbos, ES suteikė daugiau kaip 3 mlrd. EUR paramos. Pagalba buvo teikiama siekiant remti apie 12,2 mln. Sirijos gyventojų, kuriems reikia humanitarinės pagalbos, taip pat milijonus Sirijos pabėgėlių ir jų priimančiąsias bendruomenes regione. Iš ES suteiktos pagalbos buvo galima finansuoti medicininės pagalbos paslaugas, teikiamas vykdant gelbėjimo darbus, apsaugos užtikrinimą, aprūpinimą maistu, vandeniu, sanitarijos ir higienos priemonėmis, pastogės suteikimą ir logistikos paslaugas.
http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/syria_en.pdf#view=fit
- **Irakiečiai** kenčia nuo padarinių, susijusių su prastėjančia šalies saugumo padėtimi. Dėl 2014 m. vykusio smurto proveržio pastebėtas didžiulis poveikis humanitarinei padėčiai, per metus buvo iškeldinti daugiau kaip du milijonai žmonių. Kai kuriose regiono dalyse perkeltieji asmenys priversti būti prie pasienio ir negali gauti pagalbos. Be to, Irakas priėmė beveik ketvirtadalį milijono pabėgėlių, kurie pabėgo dėl kovų kaimyninėje Sirijoje. ES išplėtė savo veiklą ir padidino savo humanitarinės pagalbos biudžetą iki 163 mln. EUR, kad patenkintų pažeidžiamiausių grupių poreikius. 2014 m., pasitelkdama Sąjungos civilinės saugos mechanizmą, ji padėjo teikti gyvybei gelbėti skirtas sveikatos priežiūros paslaugas, aprūpino maistu, vandeniu ir sanitarijos priemonėmis, suteikė pastogę, užtikrino apsaugą ir teikė humanitarinę pagalbą natūra, pvz., aprūpino maistu ir kitomis svarbiomis priemonėmis.

⁸ 1996 m. birželio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1257/96 dėl humanitarinės pagalbos (OL L 163, 1996 7 2, p. 1).

⁹ Tarybos, Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų, Europos Parlamento ir Europos Komisijos bendras pareiškimas – Europos konsensusas dėl humanitarinės pagalbos (OL C 25, 2008 1 30, p. 1), kuriame nustatyta bendra ES humanitarinės pagalbos suderinamumo, veiksmingumo ir kokybės gerinimo vizija.

¹⁰ SESV 214 straipsnio 6 dalis.

http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/iraq_en.pdf#view=fit

- Išvarginta neramumų, nesaugumo ir politinio nestabilumo, **Centrinės Afrikos Respublika** yra dar vienas karštasis taškas, kuriame daugėja humanitarinių poreikių. Dėl smurto bendruomenės viduje, dažnų gaivalinių nelaimių ir bendro valstybės institucijų silpnumo – o visa tai pavojinga gyvybei – daugiau kaip pusei iš 4,6 mln. gyventojų reikia humanitarinės pagalbos. ES nenuilstamai dirbo siekdama atkreipti tarptautinį dėmesį į krizę Centrinės Afrikos Respublikoje ir jos poveikį kaimyninėms šalims. 2014 m. ES, kaip didžiausia gelbėjimo paramos šaliai teikėja, skyrė daugiau kaip 128 mln. EUR pagalbos humanitarinei intervencijai; į šią sumą įeina ir nuo 2013 m. gruodžio mėn. Komisijos išmokėti 55 mln. EUR, įskaitant 14 mln. EUR, skirtų pabėgėliams kaimyninėse šalyse. Be to, Komisija į Centrinės Afrikos Respubliką ne kartą oru pervežė pagalbos darbuotojus ir pagalbai skirtas medžiagas.
http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/car_en.pdf#view=fit
- **Pietų Sudane**, jauniausioje ir vienoje skurdžiausių šalių pasaulyje, vidaus įtampa didėjo, o kovų daugėjo. 2013 m. pabaigoje politiniam šalies konfliktui pavirtus į smurtinį, buvo nužudyta mažiausiai 10 000 žmonių. Beveik du milijonai vyrų, moterų ir vaikų paliko savo namus, o apie 470 000 ieško prieglobsčio kaimyninėse šalyse. Dėl konflikto tapo sunkiau patenkinti humanitarinius poreikius. Iki 2014 m. pabaigos Pietų Sudane humanitarinę pagalbą gavo 3,8 mln. žmonių, įskaitant daugiau kaip 245 000 pabėgėlių. 2014 m. reaguodama į krizę Komisija skyrė daugiau kaip 110 mln. EUR humanitarinės pagalbos. Iš viso ES pagalba (įskaitant valstybių narių pagalbą) siekė daugiau kaip 267 mln. EUR. ES humanitarinės pagalbos ekspertai nuolat dirba regione, glaudžiai bendradarbiauja su pagalbos organizacijomis ir stebi, kad būtų veiksmingai naudojamos ES lėšos atsižvelgiant į humanitarinius poreikius.
http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/south-sudan_en.pdf#view=fit

Be šių III lygmens ekstremaliųjų situacijų, dėl ilgalaikių krizių, kilusių dėl konfliktų, smurto ir gaivalinių nelaimių, įskaitant sausras ir potvynius, milijonams žmonių visame pasaulyje prireikė humanitarinės pagalbos. 2014 m. ES, reaguodama į keletą **naujų arba užsitęsusių ekstremaliųjų situacijų**, finansavo operacijas.

- Iki 2014 m. pabaigos dėl konflikto **Rytų Ukrainoje** buvo iškeldinti daugiau kaip 600 000 žmonių ir padaugėjo humanitarinių poreikių. Komisija dar labiau stengėsi aktyviai reaguoti į krizę. Ji du kartus padidino teikiamą pagalbą: iš pradžių pagal 2014 m. rugpjūčio mėn. pradžioje priimtą neatidėliotinos pagalbos sprendimą ji skyrė 2,5 mln. EUR, o vėliau – iš viso 11,05 mln. EUR. Be to, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas pagalbos natūra vežimui iš valstybių narių, keletą kartų buvo aktyvintas Sąjungos civilinės saugos mechanizmas.
http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/ukraine_en.pdf#view=fit
- 2013 m. lapkričio mėn. **Filipinus** nusiaubė taifūnas „Haiyan“, viena didžiausių gaivalinių nelaimių pastaraisiais metais. Gyventojai vis dar kenčia nuo jo padarinių. Keletą mėnesių po šalį nuniokojusios audros, dėl kurios žuvo daugiau kaip 6 200 žmonių, o daugiau kaip keturi milijonai buvo priversti išsikelti, žmonės vis dar stengėsi atstatyti savo namus ir pragyvenimo šaltinius. ES padėjo per 1,2 mln. žmonių, ji skyrė daugiau kaip 180 mln. EUR humanitarinės pagalbos – padėjo suteikti pastogę, aprūpinti maistu, švariu vandeniu ir sanitarijos priemonėmis. ES rėmė vietos gyventojų pastangas atstatyti savo namus ir būti geriau pasirengusiems būsimoms gaivalinėms nelaimėms. Reagavimo į nelaimes koordinavimo centras atliko vieną

pagrindinių vaidmenų koordinuojant veiklą, keičiantis informacija, vertinant poreikius, pasinaudojant ekspertų pagalba ir teikiant ES humanitarinę ir civilinės saugos pagalbą.

http://ec.europa.eu/echo/where/asia-and-oceania/philippines_en

- **Vakarų Afrikoje** didžiausias kada nors užfiksuotas **Ebolos** viruso protrūkis pražudė beveik 8 000 žmonių. Nukentėjusios šalys ir humanitarinės organizacijos, stengdamosi kontroliuoti ligos plitimą, susidūrė su sudėtingomis problemomis, pvz., padaugėjo liga užsikrėtusių medicinos darbuotojų, trūko medicinos įrangos, didėjo maisto stygius ir nepakako saugaus geriamojo vandens ir sanitarijos priemonių. Komisija buvo viena pirmųjų tarptautinių pagalbos teikėjų, kuri kovo mėn. sureagavo į kylančią krizę. Kadangi lėšos sudarė beveik 140 mln. EUR, o papildomai iš farmacijos pramonės buvo gauti 100 mln. EUR, Komisija pagal programą „Horizontas 2020“ ir programą „Ebola+“, vykdomą įgyvendinant naujoviškų vaistų iniciatyvą, skubos tvarka greitai skyrė lėšas 13 mokslinių tyrimų dėl galimų vaistų, vakcinų ir diagnostinių tyrimų. Komisija ir kiti parengties mokslinių tyrimų finansuotojai taip pat finansavo bendradarbiavimo pasaulinių mokslinių tyrimų, susijusių su pasirengimu infekcinėms ligoms, srityje iniciatyvą (GloPID-R)¹¹. Apskritai Komisija, skirdama tiesioginę pagalbą šalims ir vykdydama medicinos mokslinius tyrimus, prisidėjo daugiau kaip 414 mln. EUR, o bendras ES įnašas siekė per 1,2 mlrd. EUR. Skirtomis lėšomis buvo remiamas humanitarinės pagalbos teikimo partnerių gelbėjimo darbas, suteikta galimybė perkelti medicinos darbuotojus ir mobiliąsias laboratorijas ir suteikta biudžeto parama nukentėjusių šalių sveikatos priežiūros sistemoms. Siekdama užtikrinti, kad įranga ir ekspertai greitai patektų į regioną oru ir jūra, ES suteikė itin svarbią logistinę paramą. Reagavimo į nelaimės koordinavimo centras parengė Europos pagalbos regionui koordinavimo platformą (daugiau informacijos pateikta skirsnyje apie civilinės saugos operacijas). Darbo grupė Ebolos viruso klausimais susitikdavo kasdien, todėl ES valstybės narės, institucijos ir tarnybos, tarptautinės organizacijos ir kiti pagrindiniai partneriai galėjo keistis informacija ir koordinuoti savo veiksmus. Be to, ECHO sukūrė tarptautinės humanitarinės pagalbos darbuotojams skirtą ES medicininės evakuacijos sistemą ir sudarė palankesnes sąlygas nuo Ebolos viruso nukentėjusioms sritims teikti didelę pagalbą natūra iš Sąjungos civilinės saugos mechanizmą įgyvendinančių valstybių.

http://ec.europa.eu/echo/ebola-in-west-africa_en

Be to, visus 2014 m. ES ir toliau daug dėmesio kreipė pasaulio „**užmirštoms krizėms**“ ir skyrė 17 proc. pradinio finansavimo, kad padėtų žmonėms, kenčiantiems nuo užsitęsusių nelaimių, į kurias tarptautinė bendruomenė dažnai neatkreipia dėmesio, pvz.:

- Alžyras: Vakarų Sacharos pabėgėlių krizė;
- Bangladešas: rohinjų pabėgėlių krizė ir Čitagongo kalvų ruožas;
- Indija: konfliktai Džamu ir Kašmyre, Vidurio Indijoje (naksalitu sukilėliai) ir Šiaurės Rytų Indijoje;
- Mianmaras (Birma): kačinų konfliktas ir rachinų krizė;
- Kolumbijos krizė (nuo Kolumbijos vidaus ginkluoto konflikto nukentėję žmonės ir Kolumbijos pabėgėliai Ekvadore ir Venesueloje).

¹¹

GloPID-R yra mokslinius tyrimus, susijusius su pasirengimu infekcinėms ligoms, finansuojančių organizacijų tinklas. Jo pagrindinis tikslas – užtikrinti mokslinių tyrimų pažangą koordinuotai reaguojant į ekstremaliąją situaciją (per 48 valandas) tuo atveju, kai pasikartoja arba atsiranda naujas ligos protrūkis.

ES taip pat teikė humanitarinę pagalbą siekdama padėti įveikti šių **gaivalinių nelaimių** padarinius:

- potvynių ir (arba) nuošliaužų Bangladeše, Afganistane, Indijoje, Nepale, Kenijoje, Saliamono Salose, Bolivijoje, Paragvajuje, Sent Vinsente ir Grenadinuose, Sent Lusijoje, Kaukaze, Etiopijoje, Pietų Afrikoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Serbijoje, Kazachstane ir Tadžikistane;
- epidemijų ir maro Vakarų Afrikoje, Kamerūne, Nigerijoje, Pietų Sudane, Čade, Kongo Demokratinėje Respublikoje, Etiopijoje, Dramblio Kaulo Krante, Nigeryje, Ugandoje, Afganistane, Bolivijoje, Haityje, Salvadore, Hondūre, Gvatemaloje ir Nikaragvoje;
- miškų gaisrų Čilėje;
- sausrų Haityje, Pakistane, Šri Lankoje, Džibutyje, Etiopijoje, Kenijoje ir Pietų Afrikoje;
- atšiaurios žiemos Armėnijoje;
- ciklonų ir (arba) uraganų, ir (arba) tropinių audrų, ir (arba) ugnikalnių Filipinuose, Indonezijoje, Bangladeše, Pietų Afrikoje, Karibų jūros regione ir Ekvadore;
- žemės drebėjimų Karibų jūros regione, Bangladeše, Haityje, Nikaragvoje, Gvatemaloje ir Kaukaze.

Komisija priėmė dvikryptę strategiją, skirtą reaguoti į nelaimes:

- greitojo reagavimo kryptis, pagal kurią teikiama humanitarinė pagalba, taip pat palengvinamas ir koordinuojamas civilinės saugos pagalbos teikimas;
- pasirengimo nelaimėms kryptis, pagal kurią nustatomos pažeidžiamiausios geografinės vietovės ir gyventojai, kuriems bus taikomos konkrečios pasirengimo nelaimėms veiksmų programos. 2014 m. ES toliau rėmė DIPECHO¹² programas, skirtas Afrikai, Indijos vandenynui, Vidurinei Azijai, Kaukazui, Pietryčių Azijai ir Vidurio ir Pietų Amerikai.

Pasirengimas nelaimėms ir atsparumas

Atsparumo didinimas yra įtrauktas į ES programas siekiant kuo labiau padidinti ES pagalbos pažeidžiamiausioms grupėms pridėtinę vertę. Tai labai svarbu, jeigu humanitarine pagalba siekiama nuo pat pradžių tinkamai spręsti ilgalaikio atstatymo ir vystymosi poreikių problemą. Komisijos strategija, kuria siekiama padidinti bendrą veiksmingumą ir įgyvendinti atsparumo veiksmų planą, apima **atsparumą, nelaimių rizikos mažinimą** ir **DIPECHO programas**. DIPECHO programos naudojamos su humanitarine veikla susijusiam atsparumui didinti ir nacionaliniams ir vietos gebėjimams stiprinti.

Humanitarinius ir vystymosi klausimus sprendžiantys subjektai turi veikti išvien siekdami sumažinti pražūtingą pasikartojančių nelaimių poveikį ir pagerinti darnaus vystymosi perspektyvas. ES sukūrė **nelaimių rizikos valdymo sistemą**, kuria visuose sektoriuose skatinamas holistinis požiūris į gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių riziką. Tai apima rizikos vertinimą ir planavimą, patobulintą duomenų ir žinių rinkimą, dalijimąsi gerąja patirtimi (pvz., naudojantis InfoRM¹³ ar atliekant tarpusavio vertinimą), būtiniausių nelaimių prevencijos standartų kūrimą ir atsparumo

¹² ECHO pasirengimas nelaimėms (DIPECHO) yra konkreti programa, skirta nelaimėms pasirengti. Ji skirta labai pažeidžiamoms bendruomenėms, esančioms kai kuriuose pasaulio regionuose, kuriuose yra didžiausia nelaimių tikimybė.

¹³ Rizikos valdymo indeksas.

nelaimėms didinimą atliekant nelaimių rizikos valdymą kitose politikos srityse, įskaitant prisitaikymą prie klimato kaitos, sanglaudos ir vystymosi politikos sritis, poveikio aplinkai vertinimą, vidaus saugumo strategiją ir mokslinių tyrimų, sveikatos, branduolinės saugos ir draudimo iniciatyvas.

ES skatina atsparumą ir nelaimių rizikos valdymą tarptautiniuose forumuose, taip pat nustato darnaus vystymosi tikslus. 2014 m. ECHO intensyviai dirbo su kitais Komisijos padaliniais, kad parengtų ES poziciją ir atliktų vieną pagrindinių vaidmenų kuriant **2015 m. Hiogo nelaimių rizikos mažinimo veiksmų programą** (Hiogo veiksmų programa po 2015 m.) rengiantis Sendajaus aukščiausiojo lygio susitikimui (2015 m. kovo mėn.).

Iš atliktų vertinimų matyti, kad ECHO finansuojami nelaimių rizikos mažinimo veiksmai vietos bendruomenėms ir institucijoms padėjo geriau pasirengti gaivalinėms nelaimėms, sušvelninti jų padarinius ir veiksmingiau į jas reaguoti, taip buvo didinamas atsparumas ir mažinamas pažeidžiamumas. Siekdamas patobulinti nelaimių prevenciją, pasirengimą joms ir reagavimą į jas, ECHO glaudžiai bendradarbiauja su valstybių narių civilinės saugos institucijomis. Atsižvelgdamas į tai, kad ES ir visame pasaulyje nelaimės ištinka vis dažniau ir jos būna vis sudėtingesnės, ECHO siekia sustiprinti ES civilinės saugos operacijų koordinavimą ir planavimą, kuo labiau pasinaudodamas turima patirtimi ir ištekliais ir užtikrindamas visišką suderinamumą su ES humanitarine pagalba. Be to, kartu su valstybėmis narėmis jis kuria veiksmingą prevencijos ir parengties politiką, siekdamas nustatyti pusiausvyrą tarp nacionalinių įsipareigojimų ir Europos solidarumo.

Įgyvendindama tarptautinę humanitarinės pagalbos sistemą, ES atliko svarbų vaidmenį skatindama kitas šalis ir regionus didinti savo indėlį į pasirengimą humanitarinėms nelaimėms ir reagavimą į jas. Todėl buvo bendradarbiaujama su besiformuojančios rinkos ekonomikos šalimis stengiantis veiksmingiau sutelkti išteklius, skirtus humanitariniams reagavimo į nelaimes veiksams.

ES iniciatyva „Taikos vaikai“

Vaikai yra vieni pažeidžiamiausių humanitarinių krizių aukų, tačiau vaikų apsauga ir švietimas esant ekstremalioms situacijoms yra viena iš tų humanitarinės veiklos formų, kurios mažiausiai finansuojamos. Švietimo srityje reikia taikyti ilgalaikį metodą, kuris negali būti visiškai užtikrinamas teikiant humanitarinę pagalbą, todėl 2014 m. Komisijos padaliniai (visų pirma ECHO ir DEVCO) toliau glaudžiai bendradarbiavo politikos klausimais sprendami švietimo esant ekstremalioms situacijoms problemą. Buvo nustatytas koordinavimas ES lygmeniu, taip pat yra aktyviai skatinamas tarpusavio papildomumas ir ES iniciatyvos „Taikos vaikai“ ir kitų ES finansavimo priemonių, visų pirma skirtų vystymuisi ir krizių valdymui (įskaitant pasaulinę švietimo partnerystę), sąveika. 2014 m. pagal iniciatyvą „Taikos vaikai“ 155 000 vaikų buvo skirta 6,7 mln. EUR pagalba.

Sąsaja su kitomis ES priemonėmis

Atsparumo darbotvarkėje buvo skatinami nauji veiksmingesnio humanitarinės pagalbos ir vystymosi derinimo metodai. Kartu bendradarbiaudami, nagrinėdami riziką ir pažeidžiamumą ir nustatydami strateginius prioritetus, humanitarinę pagalbą ir kitas ES priemones valdantys subjektai galėjo nustatyti konkrečias sąveikos ir suderinamumo sritis įvairiomis aplinkybėmis:

- Etiopija. ECHO ir ES delegacija pradėjo vykdyti programą RESET, pagal kurią derinami atsparumo didinimo metodai, grindžiami humanitarine pagalba ir parama vystymuisi;

- Centrinės Afrikos Respublika. Naujai įsteigto ES patikos fondo lėšos daugiausia skiriamos pagalbos, atkūrimo ir vystymosi susiejimui ir atsparumui, remiantis Europos plėtros fondo lėšomis, vystomojo bendradarbiavimo finansine priemone, ECHO ir valstybių narių įnašu. ES patikos fondo veikla papildomi pagal stabilumo priemonę finansuoti veiksmai;
- Atsparumo veiksmų programa. Pagal vystomojo bendradarbiavimo finansinę priemonę DEVCO finansuojama Atsparumo veiksmų programa daugiausia dėmesio skiriama krizių prevencijos ir reagavimo į padėtį po krizės strategijai, pasitelkiant gelbėjimo tinklų programoms skirtą įnašą ir ECHO pagalbą atitinkamoms šalims.

ES mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros priemonėmis vykdamas įvairius projektus, kuriuose dalyvauja įvairūs suinteresuotieji subjektai, susiję su moksliniais tyrimais, politikos kūrimu ir veiksmais vietoje (pramonės įmonės ir MVĮ¹⁴, pirmojo reagavimo pajėgų nariai, civilinės saugos dariniai, sprendimų priėmėjai ir kt.) prisidėta prie žinių apie nelaimių rizikos mažinimą, civilinę saugą ir krizių valdymą. Visų pirma ES Septintoji mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bendroji programa, kuri apima Aplinkos programą (prižiūrimą MTTP) ir Saugios visuomenės programą (prižiūrimą HOME) finansavo veiksmus, skirtus paremti humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos politiką, kuri šiuo metu vykdoma pagal programą „Horizontas 2020“, glaudžiai bendradarbiaujant su ECHO.

CIVILINĖS SAUGOS OPERACIJOS

Viena pagrindinių ES pagalbos teikimo esant ekstremalioms situacijoms priemonių yra **Sąjungos civilinės saugos mechanizmas**. Siekdama pagerinti gaivalinių, technologinių arba žmogaus sukeltų nelaimių Europoje ir už jos ribų prevenciją, pasirengimą joms ir apsaugą nuo jų, Komisija (ECHO) skatina 34 valstybes, įgyvendinančias Sąjungos civilinės saugos mechanizmą¹⁵, bendradarbiauti ir sudaro tam palankesnes sąlygas.

2014 m. Sąjungos civilinės saugos mechanizmas buvo aktyvintas 30 kartų, visų pirma reaguojant į pagalbos, išankstinio įspėjimo ir stebėsenos prašymus. Daugiausia kartų jis buvo aktyvintas reaguojant į gaivalines nelaimes, įskaitant:

- potvynius Bosnijoje ir Hercegovinoje, Serbijoje ir Kroatijoje;
- miškų gaisrus Švedijoje ir Graikijoje;
- atšiaurias oro sąlygas Slovėnijoje;
- atogrąžų ciklonus, žemės drebėjimus ir cunamius.

Mechanizmas devynis kartus buvo aktyvintas dėl žmogaus sukeltų nelaimių, įskaitant pilietinius neramumus arba konfliktus ir jūrų taršą arba nelaimingus atsitikimus (pvz., Norvegijoje ir Kipre).

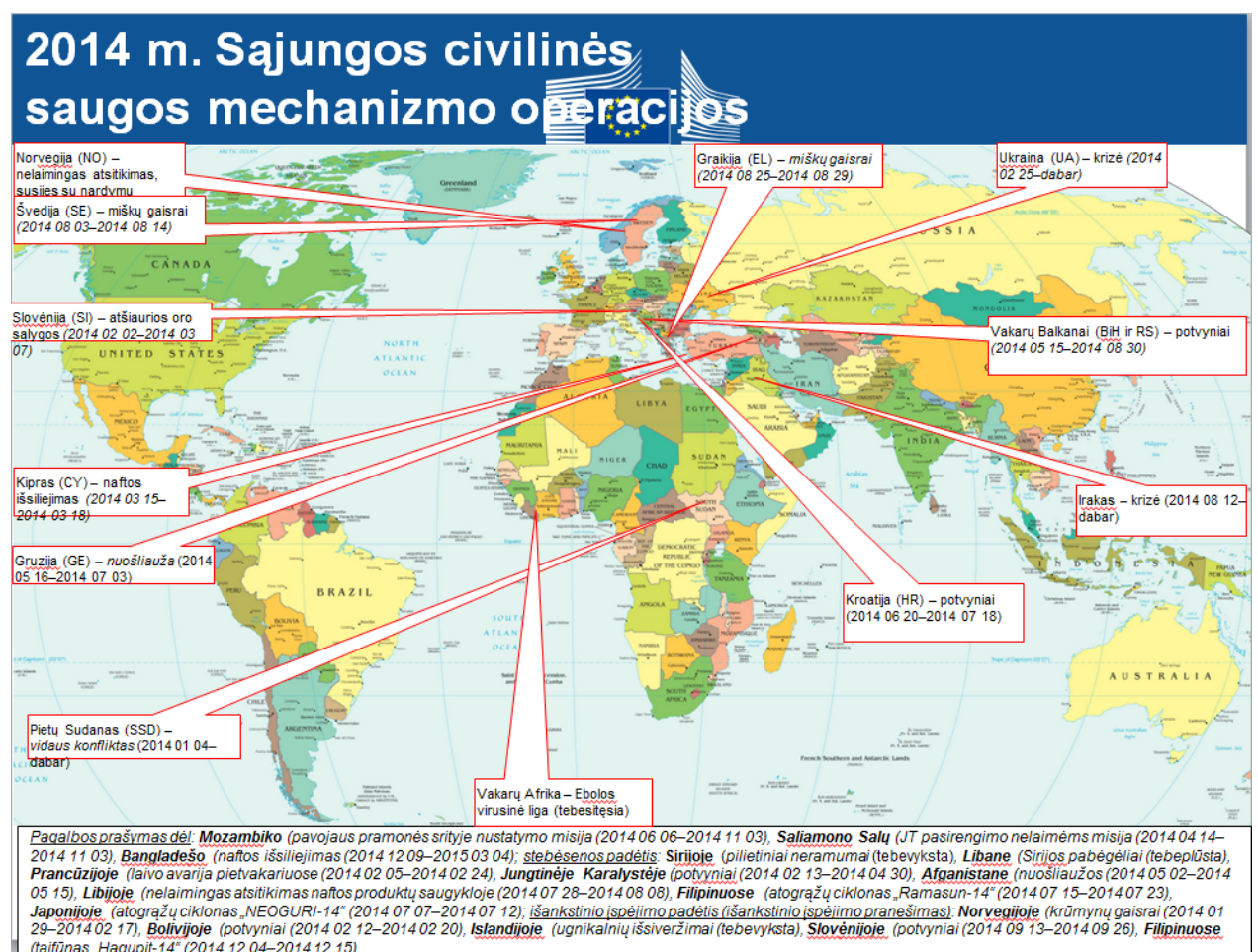
Pagalba gali būti teikiama natūra, aprūpinant įrangą ir suburiant susijusias grupes, ją teikiant taip pat gali būti siunčiami ekspertai vertinimui atlikti ir koordinavimui palengvinti. Jei pagalbos reikia ES nepriklausančioje šalyje, taikant Sąjungos civilinės saugos mechanizmą pasitelkiami vyriausybės ištekliai ir paprastai bendradarbiaujama su humanitarinės pagalbos darbuotojais arba jiems perduodami darbai. Sąjungos

¹⁴ Mažos ir vidutinės įmonės.

¹⁵ 28 ES valstybės narės, taip pat Islandija, Norvegija, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Juodkalnija ir Serbija. Turkija pasirašė susitarimus ir oficialiai prisijungė prie Sąjungos civilinės saugos mechanizmo.

civilinės saugos mechanizmą iš esmės įgyvendina **Reagavimo į nelaimes koordinavimo centras**, kuris veikia visą parą ir į kurį pagalbos gali kreiptis bet kuri nuo nelaimės nukentėjusi ir jos dydžio priblokšta ES arba ES nepriklausanti šalis.

2014 m. Reagavimo į nelaimes koordinavimo centro koordinavimo įgaliojimus patvirtino Europos Vadovų Taryba. Komisija, remdama operacijas vietoje, suteikė ES valstybėms narėms ir susijusiems naudotojams galimybę naudotis nuorodinais, žalos dydžio nustatymo ir klasifikavimo žemėlapiais, teikiamais pagal GMES pradinės praktinės veiklos ir ekstremaliųjų situacijų valdymo paslaugą „Copernicus“, kurią aktyvuoti gali tik RNKC. Paslauga pasinaudota 50 kartų (iš kurių 26 kartus dėl potvynių, 3 kartus dėl miško gaisrų ir 11 kartų dėl krizių, susijusių su pabėgėliais ir viduje perkeltais asmenimis) ir parengti iš palydovų gauti įvairių rūšių nelaimių ar krizių žemėlapius teikdama paramą veiksams vietoje. Jo veiklą taip pat rėmė Jungtinis tyrimų centras, Komisijos vidaus mokslo tarnyba, teikdamas analitinę ir techninę pagalbą (pvz., per GDACS¹⁶).

Naujuose teisės aktuose dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo daugiau dėmesio skiriama rizikos valdymui, nelaimių prevencijai ir pasirengimui joms. Kartu su UNOCHA ir įgyvendinant UNEP¹⁷ buvo rengiamos pasirengimo ir (arba) aplinkos

¹⁶ Pasaulinė įspėjimo apie nelaimes ir koordinavimo sistema.

¹⁷ UNOCHA – Jungtinių Tautų humanitarinių reikalų koordinavimo biuras.
 UNEP – Jungtinių Tautų aplinkos programa.

misijos į Mozambiką, Saliamono Salas ir Bangladešą. Daugelis Sąjungos civilinės saugos mechanizmą įgyvendinančių šalių, siekdamas remti nacionalinių vyriausybių ir (arba) tarptautinių organizacijų pastangas nagrinėti blogėjančią humanitarinę padėtį, teikė pagalbą Pietų Sudanui, Ukrainai ir Irakui. Kiekvienu atveju buvo užtikrinamas **humanitarinės ir civilinės saugos pagalbos tarpusavio papildomumas**.

Sąjungos civilinės saugos mechanizmą įgyvendinančios šalys, ECHO ir jo partneriai dėjo daug pastangų siekdami reaguoti į **Ebolos viruso protrūkį Vakarų Afrikoje**. Reagavimo į nelaimės koordinavimo centras atliko vieną pagrindinių vaidmenų nuo pat pradžių koordinuodamas ES pagalbą ir nuo 2014 m. vasaros pradžios reguliariai rengdamas koordinavimo susitikimus (dar prieš tai, kai Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) paskelbė, kad viruso protrūkis – tarptautinės svarbos visuomenės sveikatos krizė). Buvo įsteigta ES darbo grupė Ebolos viruso klausimais, sutelkusi visus atitinkamus Komisijos padalinius (centrinės būstinės ir vietos lygmenimis), Europos išorės veiksnių tarnybą (EIVT), įskaitant ES delegacijas nukentėjusiose šalyse, įvairias JT institucijas ir Komisijos partnerius humanitarinės pagalbos srityje, kad užtikrintų visų suinteresuotųjų subjektų nuolatinį keitimąsi informacija. Siekdama sustiprinti Europos reagavimą į krizes, spalio mėn. Europos Vadovų Taryba Komisijos narį Ch. Stylianides paskyrė ES koordinatoriumi Ebolos viruso klausimais.

Reagavimo į nelaimės koordinavimo centras ne tik koordinavo reagavimo į krizę veiksmus, bet ir veikė kaip veiklos centras, kuris derino prašymus ir siūlymus teikti pagalbą ir atliko svarbų vaidmenį lengvinant logistikos ir transporto operacijas. Rugsėjo mėn. PSO prašymu suaktyvinus Sąjungos civilinės saugos mechanizmą, 14 Sąjungos civilinės saugos mechanizmą įgyvendinančių šalių, pasitelkdamas Sąjungos civilinės saugos mechanizmą, teikė pagalbą natūra ir ekspertų pagalbą, o devynios šalys teikė dvišalę pagalbą. ES koordinavo ir bendrai finansavo transporto operacijas, pvz., Nyderlandų jūrų laivo, gabenančio visos Europos suteiktos 10 000 tonų pagalbos, du reisus pirmyn ir atgal. Reagavimo į nelaimės koordinavimo centras rėmė daugiau kaip 100 krovininių skrydžių į nukentėjusias šalis. Iki metų pabaigos Sąjungos civilinės saugos mechanizmą įgyvendinančios šalys pateikė bendro transporto finansavimo prašymus dėl daugiau kaip 8 mln. EUR. Be to, pagal Sąjungos civilinės saugos mechanizmą keturi ekspertai buvo dislokuoti JT nelaimių vertinimo ir koordinavimo misijoms į Liberiją, Ganą ir Malį remti. Galiausiai, bet ne mažiau svarbu ir tai, kad Komisija sukūrė tarptautinės sveikatos priežiūros darbuotojams skirtą ES medicininės evakuacijos sistemą, kurią valdė Reagavimo į nelaimės koordinavimo centras. Keletą kartų ji buvo sėkmingai aktyvinta ir buvo užtikrinta tarptautinės humanitarinės pagalbos darbuotojų medicininė evakuacija į gerai įrengtas Europos ligonines.

Gegužės mėn. Serbiją ir Bosniją ir Hercegoviną nuniokojo stipriausi šimtmečio potvyniai. Reagavimo į nelaimės koordinavimo centras nedelsdamas sureagavo į jų pagalbos prašymus ir aktyvino Sąjungos civilinės saugos mechanizmą – 23 valstybės narės teikė pagalbą, jos skyrė gelbėjimo valčių, sraigtasparnių, didelio galingumo siurblių ir vandens valymo įrenginių; tai buvo didžiausia Europoje tokio pobūdžio civilinės saugos operacija. ES komandos tiesiogiai išgelbėjo daugiau kaip 1 700 žmonių. Siekiant padėti pažeidžiamiausioms grupėms abiejose šalyse, buvo ne tik nedelsiant imamasi civilinės saugos reagavimo veiksmų, bet ir skiriama 3 mln. EUR humanitarinė pagalba. Humanitarinė pagalba buvo skiriama pusei milijono nuo nelaimės nukentėjusių žmonių.

Sėkmingai įvykdytos pratybos „**ARETE 2014**“, kurias Belgijoje surengė ECHO ir HOME, siekdami gerinti ES valstybių narių gebėjimą valdyti didelio masto krizes ir geriau tarpusavyje koordinuoti veiksmus. „ARETE 2014“ buvo imituojamas sudėtingas cheminis ir teroristinis išpuolis, įskaitant įkaitų paėmimą. Tai pirmas labai ryškus

vaizdo priemonių naudojimo ir teisėsaugos įsikišimo vietos, regiono ir ES lygmenimis pavyzdys.

FINANSINIAI IR ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

ECHO bendras biudžetas dėl mokėjimų suvaržymų pagal 4 išlaidų kategoriją („Europos vaidmuo pasaulyje“) ir apskritai ES biudžeto įsipareigojimų asignavimų požiūriu buvo mažesnis nei 2012 ir 2013 m. Dėl to sumažėjo galimybė 2014 m. padidinti humanitarinės pagalbos biudžetą.

Be to, **biudžeto vykdymas (pagal mokėjimų asignavimus) buvo pats didžiausias**. Gruodžio mėn. humanitarinei pagalbai ECHO papildomai gavo 346 mln. EUR mokėjimų asignavimų (256 mln. EUR iš taisomojo biudžeto, 30 mln. EUR iš NPR¹⁸ ir 60 mln. EUR persikirstyta iš kitų politikos sričių). Ši suma buvo naudojama neįvykdytiems išankstinio finansavimo mokėjimams, skirtiems nevyriausybinėms ir tarptautinėms organizacijoms, atlikti, naujoms sutartims dėl krizių Sirijoje ir Irake sudaryti ir galutiniams užbaigtų operacijų mokėjimams atlikti.

Prieš metų pabaigoje atliktą injekciją 2014 m. buvo būdingas nepakankamas mokėjimų asignavimų dydis, o tai ėmė daryti poveikį dar 2013 m. antrojoje pusėje. Laikydamasis patikimo finansų valdymo praktikos ir siekdamas užtikrinti veiklos tęstinumą, įgaliotas leidimus suteikiantis pareigūnas prašė stiprinti biudžetą ir taikė konservatyvias priemones, siekdamas sumažinti riziką, kad iki vasaros atostogų nebeužteks mokėjimų. Dėl to buvo mažinamos išankstinio finansavimo normos ir dviem etapais buvo įgyvendinamas 2014 m. Komisijos pasaulinio masto sprendimas. Dėl šių rizikos mažinimo priemonių ECHO įgyvendinimo partneriams kilo didelių veiklos ir administracinių problemų.

Tai, kad su konfliktais ir gaivalinėmis nelaimėmis susijusios krizės dažnėja ir trunka daugelį metų, reiškia, kad ECHO reikia skirti kuo mažiau lėšų, kad jis galėtų lanksčiau valdyti operacijas. Tai taip pat yra viena svarbiausių priežasčių, kodėl reikia **gerinti operacijų efektyvumą ir veiksmingumą ir ieškoti novatoriškų finansavimo galimybių**.

2014 m. ECHO pasinaudojo naujomis finansavimo galimybėmis pagal 2012 m. Finansinį reglamentą¹⁹. Pagal 21 straipsnio 2 dalies b punktą²⁰ jis daugiau pasinaudojo išorės asignuotomis įplaukomis, pvz.:

- liepos mėn. iniciatyvai „Taikos vaikai“ Austrija skyrė 250 000 EUR;
- lapkričio mėn. su JK Tarptautinio vystymosi departamentu buvo sudarytas susitarimas dėl įnašo dėl 107,5 mln. GBP (apie 134 mln. EUR), skirtas veiksams Sahelyje trejų metų laikotarpiui;
- taip pat lapkričio mėn. vykdant trišalį ECHO, Dramblio Kaulo Kranto Vyriausybės ir Prancūzijos vystymosi agentūros bendradarbiavimą pasirengimo Ebolos viruso protrūkiui Dramblio Kaulo Krante veiksams buvo perkelta apie 2,5 mln. EUR;

¹⁸ Neatidėliotinos pagalbos rezervas.

¹⁹ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

²⁰ Valstybės narės ir ES nepriklausančios šalys, taip pat jų viešosios įstaigos, organizacijos arba fiziniai asmenys gali teikti Komisijai įplaukas, skirtas tam tikriems Sąjungos finansuojamiems išorės pagalbos projektams arba programoms.

- gruodžio mėn. su Austrija buvo sudarytas susitarimas dėl 1 mln. EUR indėlio, skirto pasirengimo Ebolos viruso protrūkiui Burkina Faso veiksmams.

ES finansavimas buvo skirtas šiems regionams:²¹

2014 M. ECHO BIUDŽETO VYKDYMAS (įsipareigojimų asignavimai, skaičiai suapvalinti)

Regionas / šalis	mln. EUR	%
Afrika	572	45 %
Sudanas ir Pietų Sudanas	143	
Centrinė Afrika	77	
Didžiųjų ežerų regionas	56	
Somalia pusiasalis	116	
Pietų Afrika, Indijos vandenynas	7	
Vakarų Afrika	174	
Artimieji Rytai, Viduržemio jūros regionas ir Europos kaimyninės šalys	340	27 %
Artimieji Rytai	315	
Viduržemio jūros regionas	12	
Europos kaimyninės šalys	14	
Azija, Ramiojo vandenyno regionas	133	10 %
Vidurinė Azija	8	
Pietvakarių Azija	94	
Pietryčių Azija ir Ramiojo vandenyno regionas	31	
Centrinė ir Lotynų Amerika, Karibų jūros regionas	48	4 %
Centrinė ir Lotynų Amerika	24	
Karibų jūros regionas	24	

²¹ Lentelėje pateikti su civiline sauga susiję duomenys nėra suskirstyti pagal šalį ir (arba) regioną.

Pasaulinio masto nelaimės	38	3 %
Civilinė sauga	48	4 %
Europos Sąjungoje	29	
Už ES ribų	19	
ES pagalbos savanoriai	12	1 %
Papildomos operacijos	82	6 %
IŠ VISO	1 273	100 %

Kaip ir ankstesniais metais, didžioji dalis ES lėšų (45 proc.) buvo skirta Afrikai. Didelė pagalba taip pat buvo suteikta Artimiesiems Rytams (Sirijai ir kaimyninėms šalims).

Apie 98 proc. 2014 m. humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos biudžeto buvo skirta operatyvinei veiklai, o apie 2 proc. – administravimo ir politikos aspektams. Vykdomasis personalas sudaro 64 proc. žmogiškųjų išteklių, o likusieji atlieka administracinį ir politikai remti skirtą darbą.

ECHO, padedamas Briuselyje esančioje būstinėje dirbančių 328 darbuotojų ir pasitelkdamas platų vietos lygmens tinklą, užtikrino, kad ES pagalba nelaimės atveju būtų teikiama greitai ir veiksmingai. Siekiant pagerinti Komisijos reagavimą į nelaimes ES nepriklausančiose šalyse, nuo 2014 m. gruodžio 31 d. ECHO vietos biuruose buvo įdarbinti 156 tarptautinės humanitarinės pagalbos ekspertai ir 325 vietos darbuotojai.²²

Veikiant vietos biurų visame pasaulyje tinklui galima atnaujinti esamų ir numatomų konkrečios šalies ar regiono poreikių analizę užtikrinant tinkamą intervencijos stebėseną ir sudarant palankesnes sąlygas vietos lygmeniu koordinuoti pagalbos teikėjus.

Partnerystės pagrindų susitarimas

ES, kaip **humanitarinės pagalbos teikėja**, neįgyvendina humanitarinės pagalbos programų.²³ Ji atlieka savo misiją finansuodama partnerių organizacijų, su kuriomis yra pasirašiusi partnerystės pagrindų susitarimą, atliekamą humanitarinę veiklą.

Siekiant padidinti išteklių veiksmingumą ir jų naudojimą, į 2014 m. partnerystės pagrindų susitarimą buvo įtrauktas supaprastinimo priemonių rinkinys. Todėl buvo atlikti šie veiksmai:

- supaprastinta partnerių kandidatūros patvirtinimo procedūra ir smarkiai sumažintas partnerystės pagrindų susitarimui pasirašyti skirtas laikas, t. y. nuo 7–10 mėnesių iki 2–3 mėnesių. Siekiant užtikrinti tikslesnį, skaidresnį ir

²² Žr. Komisijos komunikatą *ES atsako į nelaimes ir krizes trečiosiose šalyse stiprinimas* (COM(2005) 153).

²³ Ji tiesiogiai atlieka vieną operaciją – Kongo Demokratinėje Respublikoje ir Kenijoje ECHO įgyvendina skrydžių programą, pagal kurią regionui, kuris neretai susiduria su problemomis, susijusiomis su prieigos galimybe, teikiama logistinė parama.

veiksmingesnį vertinimą, atliekant šią procedūrą galutinės atrankos etapu susitinkama su kandidatu;

- bendrosios formos, kurią teikdamos projektų pasiūlymus ir veiklos ataskaitas naudoja partnerių organizacijos, turinį galima pritaikyti atsižvelgiant į partnerių ypatumus ir krizės pobūdį;
- bendroji forma buvo sudaryta taip, kad ECHO galėtų geriau išgauti informaciją, kurios reikia siekiant pagerinti savo ataskaitų teikimo gebėjimus (pvz., su lytimi ir amžiumi susijusi informacija, neapibendrinti duomenys apie pagalbos gavėjus ir t. t.), ir kad būtų galima užtikrinti, kad finansuojami veiksmai atitiktų ECHO prioritetus ir politiką;
- bendrojoje formoje pateikiamos informacijos kiekis buvo sumažintas, o kodavimo sistema buvo kuo labiau supaprastinta.

Partnerių organizacijos apima įvairias profesines organizacijas (Europos nevyriausybinės ir tarptautinės organizacijas, pvz., Raudonąjį Kryžį, taip pat įvairias JT agentūras)²⁴ ir specializuotas valstybių narių agentūras. Dėl įgyvendinimo partnerių įvairovės ES gali patenkinti poreikius, kurių visame pasaulyje vis daugėja, dažnai vis sudėtingesnėmis aplinkybėmis. Komisijos valdomos dotacijos ir įnašai skiriami projektams, atrinktiems pagal pasiūlymus. 2014 m. pasirašius humanitarinės veiklos susitarimus atlikta tiek veiksmų:

- 48 proc. veiksmų atliko nevyriausybines organizacijas (109 partneriai);
- 36 proc. – JT agentūros (15 partnerių);
- 14 proc. – tarptautinės organizacijos (3 partneriai);
- 1 proc. veiksmų atlikta pasirašius tiesioginę sutartį su ECHO „Flight“²⁵ (1 partneris);
- 1 % veiksmų atlikta pasirašius sutartį su tarptautine universitetų asociacija NOHA (1 partneris).

HUMANITARINĖS PAGALBOS IR CIVILINĖS SAUGOS POLITIKA

2014 m. ECHO veiklą lėmė vis dažnėjančios krizės, kurios buvo vis didesnės. Veiklos lygmeniu ECHO labai prisidėjo prie suderintų tarptautinės bendruomenės pastangų reaguojant į rekordiškai daug ir didelių vienu metu vykstančių krizių.

Politikos lygmeniu padaryta pažanga įgyvendinant keletą **svarbių iniciatyvų**. Komisija ir valstybės narės parengė bendras strategines pozicijas ir vis labiau derino teikiamą paramą remdamosi įvairiomis gerosios patirties iniciatyvomis, pvz., novatoriškais humanitarinės pagalbos teikimo patobulinimais pagal įvertintus poreikius. Tai atitinka **Europos konsensą dėl humanitarinės pagalbos**, visų pirma įsipareigojimą laikytis nustatytų humanitarinių ir gerosios patirties principų, kuriais pagrįsta ES humanitarinė pagalba, įskaitant humaniškumo, neutralumo, nešališkumo ir nepriklausomumo, tarptautinės humanitarinės teisės, žmogaus teisių ir pabėgėlių teisės ir geros humanitarinės pagalbos praktikos principų.

Humanitarinės pagalbos ir paramos vystymuisi suderinamumas yra svarbus ES institucijų ir valstybių narių darbotvarkės klausimas, 2014 m. šiuo atžvilgiu jos pradėjo įgyvendinti keletą iniciatyvų.

²⁴ Europos bendrija ir JT pasirašė konkretų Finansinį ir administracinį pagrindų susitarimą.

²⁵ Komisijos humanitarinė oro tarnyba.

Siekdama padidinti nuo krizių ir nelaimių nukentėjusių žmonių galimybes išgyventi, Komisija ėmėsi humanitarinių veiksmų. Šis tikslas buvo pasiektas teikiant pagalbą tiesiogiai nukentėjusiems žmonėms, gerinant pažeidžiamų bendruomenių sąlygas ir **didinant pajėgumus ir atsparumą** nelaimėms.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir į mažėjantį pagalbos teikėjams skiriamą finansavimą, tampa vis svarbiau operatyvinius veiksmus ir finansavimo sprendimus grįsti svariais įrodymais ir užtikrinti **darną ir papildomumą**. Tuo tikslu savo pirmininkavimo UNOCHA paramos pagalbos teikėjams grupei laikotarpiu (2013 m. liepos mėn. – 2014 m. birželio mėn.) Komisija ėmėsi įgyvendinti iniciatyvas, kad humanitarinės pagalbos sistema būtų veiksmingesnė; galiausiai pradėta rengtis 2016 m. vyksiančiam **Pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimui humanitariniais klausimais**. 2014 m. lapkričio 25–26 d. Briuselyje vykusioje ECHO partnerių konferencijoje Komisija, siekdama parengti perspektyvios politikos dokumentus dėl Europos konsultacijos, vykusios 2015 m. vasario mėn. Budapešte, su valstybėmis narėmis ir partneriais surengė išsamias diskusijas.

ECHO, kaip pasaulinio lygmens pagalbos teikėjas, siekia formuoti ir skatinti pasaulinio lygmens humanitarinę pagalbą taikydamas naujus ir novatoriškus metodus tam tikruose sektoriuose, pvz., maisto, sanitarijos, pastogės, švietimo ir komunikacijos, ir kurti novatoriškus nelaimių stebėsenos ir pasirengimo nelaimėms sprendimus. 2014 m. sausio 15 d. nevyriausybių organizacijų, valstybių narių, privačiojo sektoriaus, JT, akademinės bendruomenės ir kitų Komisijos padalinių ekspertai susirinko į **apskritojo stalo posėdį dėl humanitarinės pagalbos ir nelaimių valdymo naujovių**. Taip Komisija galėjo pradėti rengtis svarstyti geresnės mokslo ir politikos sąveikos nelaimių rizikos valdymo srityje kūrimo būdus, visų pirma skatinant įsisavinti mokslinių tyrimų ir veiklos rezultatus.

ECHO nuomone, veiksmingas **civilinis-karinis koordinavimas** yra labai svarbus siekiant skatinti pagarbą humanitariniams principams, ir 2014 m. jis iš esmės padidino koordinavimą su ES kariniu štabu. Pavyzdžiui, ES bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) misija siekiant pagerinti bendrą saugumą Bangyje (EUFOR CAR) buvo pradėta 2014 m. vasario mėn., tačiau nuo pat planavimo proceso pradžios ECHO sistemingai bendradarbiavo su EIVT kolegomis. Tai atitiko visapusišką ES požiūrį į konfliktus ir krizes ir buvo užtikrinta, kad kariniai subjektai turėtų aiškų su humanitarine veikla susijusių klausimų supratimą ir gerbtų humanitarinės pagalbos *modus operandi*.

Balandžio 28 d. ECHO ir DEVCO kartu surengė pirmąjį **ES Atsparumo forumą**, kuriame dalyvavo Komisijos nariai K. Georgieva ir A. Piebalgas, taip pat daugiau kaip 160 dalyvių iš įvairių organizacijų. Jame buvo atkreiptas dėmesys į tvirtą tarptautinį įsipareigojimą didinti atsparumą, dar kartą patvirtintas ES teminės politikos taikymo principų pagrindimas ir pateiktos naudingos rekomendacijos, kaip juos toliau tobulinti.

2014 m. kaip teminės politikos dokumentų dalį ECHO paskelbė naujas įtvirtintas **humanitarinės pagalbos sveikatos srityje gaires**. Jose apibrėžti ECHO finansuojamų veiksmų sveikatos srityje tikslai ir principai, nustatyti prisijungimo ir pasitraukimo kriterijai ir pagrindiniai intervencijos lemiami veiksniai, taip pat į jas įtraukti atskiri skirsniai apie humanitarinės pagalbos sveikatos srityje koordinavimą ir skatinimą.

Balandžio mėn. ECHO ir DEVCO atitinkamoms Tarybos darbo grupėms pristatė bendrą **klausimų dokumentą dėl vystymosi ir užsitęsusio perkėlimo**, įskaitant pabėgėlių, šalies viduje perkeltų asmenų ir grįžtančių asmenų padėtį, pvz., stovyklose, vykdam perkėlimus miesto teritorijoje ir priimančiojoje bendruomenėje. Dokumente buvo iškelta nemažai klausimų, dėl kurių pradėtos konsultacijos. Juo

siekta ieškoti galimybių, kaip į su perkėlimu susijusias krizes kuo anksčiau įtraukti vystymosi proceso dalyvius siekiant:

- užkirsti kelią užsitęsusiems perkėlimams arba
- rasti ilgalaikius užsitęsusių padėties klausimų sprendimus.

Vyksta neoficialios konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis (valstybėmis narėmis, vystymosi proceso dalyviais, tarptautinėmis organizacijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis ir kt.).

Gebėjimo reaguoti į nelaimės gerinimo strategija siekiama veiksmingiau ir efektyviau gelbėti gyvybes, konkrečiau:

- padidinti investicijų poveikį;
- sudaryti palankesnes sąlygas taikyti bendrą pagalbą teikėjų požiūrį;
- parengti ilgalaikę sistemą.

Pagal Gebėjimo reaguoti į nelaimės gerinimo strategiją finansuojami tyrimai vietoje ir svarbių humanitarinės pagalbos priemonių diegimas, pvz., bendras maisto saugumo etapų klasifikavimas, daugelį grupių ir (arba) sektorių apimantis pradinis greitas vertinimas, vertinimo gebėjimų projektas, skirtas koordinuotai įvertinti poreikius, greitojo reagavimo grupės ir greitojo reagavimo pajėgumai, kad buriant grupes ir taikant priemones būtų galima geriau reaguoti esant didelio masto ekstremaliosioms situacijoms.

Daugelis pagal Gebėjimo reaguoti į nelaimės gerinimo strategiją finansuojamų projektų yra tiesiogiai ar netiesiogiai skirti vietos gebėjimams stiprinti, tačiau šios itin svarbios veiklos tvarumas tebėra vienas svarbiausių uždavinių atsižvelgiant į prastą vietos lygmens valdymą ir ribotus išteklius. Pasaulio grupių sistemai teikiama parama – vienas svarbiausių Gebėjimo reaguoti į nelaimės gerinimo strategijos finansavimo laimėjimų. Smogus taifūnui „Haiyan“ buvo kur kas sparčiau nei ankstesnių didelių nelaimių atveju imamasi tvirtesnių ir visapusiškesnių III lygmens reagavimo veiksmų, be to, pirmą kartą buvo taikomos visos NABK²⁶ transformacijos darbotvarkėje numatytos priemonės.

Vakarų Afrikoje kilus Ebolos viruso protrūkiui buvo atskleisti tarptautinės bendruomenės reagavimo į didžiules su visuomenės sveikata susijusias krizes trūkumai ir atkreiptas dėmesys į tai, kad reikia veiksmingesnės pasaulinio lygmens sveikatos grupės. Skirdamas finansavimą Gebėjimo reaguoti į nelaimės gerinimo strategijai, ECHO neseniai pradėjo daryti reikiamus grupės patobulinimus ir taikyti Gebėjimo reaguoti į nelaimės gerinimo strategijos rengėjams bendradarbiaujant su kitomis pasaulinio lygmens grupėmis įgytą patirtį.

2014 m. ES įsteigė Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos (**ES pagalbos savanorių**) korpusą, kad gyventojai galėtų dalyvauti humanitarinėje veikloje. Pagalbos savanorių reglamentas buvo priimtas balandžio 3 d., paskui buvo parengta 2014 m. pirmoji metinė darbo programa. Kaip numatyta Lisabonos sutartyje, šia programa siekiama stiprinti Sąjungos gebėjimus teikti poreikiais pagrįstą humanitarinę pagalbą ir rengti būsimus humanitarinės veiklos lyderius, o jauniems europiečiams suteikti galimybę parodyti solidarumą su žmonėmis, kuriems reikia pagalbos. Šia programa gali naudotis patyrę humanitarinės pagalbos ekspertai, taip pat jaunimas, siekiantis karjeros pagalbos teikimo ekstremaliosios situacijos atveju srityje. Iki 2020 m. pagal šią programą 18 000 žmonių bus sukurtos galimybės tapti savanoriais vykdant humanitarines operacijas visame pasaulyje. Šiuo metu daugiausia dėmesio skiriama iniciatyvos įgyvendinimo taisyklių rengimui: kuriami

²⁶

Nuolatinis agentūrų bendradarbiavimo komitetas.

standartai (saugos, savanorių vadybos, darbo sąlygų ir t. t.) kartu su sertifikavimo mechanizmu, skirtu būsimoms siunčiančiosioms ir priimančiosioms organizacijoms, ir rengiama bendra mokymo programa, skirta visiems būsimiems pagalbos savanoriams.

2013 m. pabaigoje buvo priimti **teisės aktai dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo**, o 2014 m. pirmojoje pusėje labai stengtasi juos įgyvendinti. Valstybės narės susitarė taikyti visas būtinas įgyvendinimo nuostatas, įskaitant naujo savanoriško lėšų, skirtų pagalbai nelaimių atveju, telkimo mechanizmo veikimo taisykles. Buvo susitarta dėl pirmosios šio mechanizmo steigimo konfigūracijos, kuri bus įgyvendinama 2015 m., taip pat bus taikoma daugiau kaip 50 civilinės saugos modulių, buriamos komandos ir kuriamos kitos reagavimo galimybės, pvz., bus kuriamos miesto paieškos ir gelbėjimo komandos, steigiamos stovyklos ir teikiama pastogė, kuriami pažangūs medicinos punktai, lauko ligoninės, skiriamos lėšos medicininiam evakavimui ir numatoma daug kitų galimybių.

ECHO atliko šiuos veiksmus:

- rengė patariamųjų misijų prevencijos ir parengties klausimais sistemą (nauja priemonė, kuria ES gali naudotis siekdama padėti civilinės saugos pagalbos prašančioms šalims);
- nagrinėjo naujus teisės aktų dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo prevencijos aspektus, taip pat rengė diskusijas su valstybėmis narėmis dėl naujųjų Komisijos gairių dėl rizikos valdymo pajėgumų vertinimo ir naujosios Europos tarpusavio vertinimo programos.

Komisija pradėjo labiau stengtis **pasauliniu mastu bendradarbiauti su strateginiais partneriais**, įskaitant Kiniją, Japoniją ir Pietryčių Azijos valstybių asociaciją (ASEAN). Ji glaudžiau bendradarbiauja su Japonija dėl Hiogo veiksmų programos po 2015 m. Toliau bendradarbiaujama su ASEAN sekretoriatu, keičiamasi politikos nuostatomis ir stiprinami darbiniai ryšiai su ASEAN nelaimių valdymui skirtos humanitarinės pagalbos koordinavimo centru.

Nukentėjusios šalys gali prašyti pagalbos, teikiamos pasitelkiant Sąjungos civilinės saugos mechanizmą, įskaitant pagalbą, teikiamą pasitelkiant savanoriško lėšų telkimo mechanizmą, arba prašymai gali būti teikiami per UNOCHA ar kitas tarptautines organizacijas, pvz., TMO²⁷.

2014 m. Sąjungos civilinės saugos mechanizmas padėjo atlikti šiuos veiksmus:

- stiprinti jį įgyvendinant dalyvaujančių valstybių bendradarbiavimą;
- pašalinti nacionalinių reagavimo į nelaimės pajėgumų trūkumus;
- daugiau dėmesio skirti su prevencija susijusiam požiūriui;
- įsteigti vieną bendrą informacinį punktą, kuris koordinavo ES lygmens pastangas;
- stiprinti ES vaidmenį išreiškiant solidarumą su nuo didelių nelaimių nukentėjusiomis šalimis.

ECHO intensyviai dirbo su kitais Komisijos padaliniais, kad parengtų ES poziciją ir atliktų vieną pagrindinių vaidmenų kuriant **Hiogo veiksmų programą po 2015 m.** rengiantis Sendajaus aukščiausiojo lygio susitikimui. Jo pateikti sumanymai, susiję su Hiogo veiksmų programa po 2015 m., buvo išdėstyti Komisijos komunikate *Rizikos*

²⁷ Tarptautinė migracijos organizacija.

valdymas siekiant atsparumo²⁸, kuriuo remdamasi birželio 5 d. Taryba priėmė išvadas.

Birželio 24 d. Taryba priėmė sprendimą²⁹ dėl **solidarumo sąlygos** įgyvendinimo taisyklių ir procedūrų. Remiantis Sutartimi, Sąjunga ir valstybės narės veikia bendrai ir solidariai, jei kuri nors valstybė narė patirtų teroro aktą, gaivalinę nelaimę ar žmogaus sukeltą katastrofą. Pagal įgyvendinimo taisykles Sąjungos civilinės saugos mechanizmas yra viena pagrindinių priemonių, kurią daugeliu atvejų, kai sąlyga taikoma, galima sutelkti. Reagavimo į nelaimes koordinavimo centras, kaip pagrindinis visą parą be poilsio dienų veikiantis ES lygmens informacinis punktas, skirtas valstybėms narėms ir kitoms suinteresuotosioms šalims visų krizių, kurioms kilus taikoma sąlyga, atveju, taip pat atliks vieną pagrindinių vaidmenų. Bendradarbiaudamas su kitais Sąjungos krizių centrais, jis taip pat sudarys palankesnes sąlygas teikti integruoto informuotumo apie padėtį ir analizės ataskaitas siekiant remti Tarybos politinių sprendimų priėmimo procesą atsižvelgiant į integruoto politinio atsako į krizes mechanizmą, automatiškai įgyvendinamą pagal taikomą solidarumo sąlygą.

IŠVADA

Visame pasaulyje ir toliau vyksta ginkluoti konfliktai ir išpuoliai prieš civilius gyventojus, o gaivalinės nelaimės išrinka vis dažniau ir jos būna vis didesnės; didėjant klimato kaitai ši tendencija vis stiprėja. Nepaliaujamai didėjant nukentėjusių žmonių skaičiui reikia imtis veiksmingesnių humanitarinių veiksmų siekiant užtikrinti, kad tinkama pagalba tinkamu metu pasiektų tuos, kuriems labiausiai jos reikia, tačiau taip pat ieškoti būdų, kaip nuveikti daugiau su mažesniais ištekliais.

2014 m. ES veiksmingai reagavo į didėjantį reagavimo į nelaimes veiksmų ir pagalbos visame pasaulyje poreikį. Turėdami mažiau kaip 1 proc. viso ES biudžeto, pagal kurią kiekvienam ES piliečiui per metus tenka tik šiek tiek daugiau nei 2 EUR, ES humanitarinės pagalbos darbuotojai apie 120 mln. konfliktų ir nelaimių aukų kasmet teikia neatidėliotiną pagalbą, paramą ir apsaugą. ES reagavo į visas didelio masto ekstremaliasias situacijas (įskaitant ekstremaliąją situaciją Sirijoje, Irake, Centrinės Afrikos Respublikoje, Pietų Sudane, Rytų Ukrainoje ir Ebolos viruso protrūkį Vakarų Afrikoje) ir patvirtino savo poziciją kaip pasaulyje pirmaujanti humanitarinės pagalbos teikėja.

Pasitelkiant Sąjungos civilinės saugos mechanizmą galima greičiau ir veiksmingiau reaguoti į dideles nelaimes ES ir už jos ribų, atsižvelgiant į tai, kad ES pagalba nelaimės atveju teikiama greitai ir veiksmingai. Priėmus naujus teisės aktus dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo padaryta didelė pažanga ir kur kas pagerėjo valstybių narių bendradarbiavimas reaguojant į nelaimes.

Kilus Ebolos viruso protrūkiui atkreiptas dėmesys į humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos operacijų koordinavimo svarbą ir Komisijos, kitų ES subjektų, valstybių narių ir kitų tarptautinių pagalbos teikėjų glaudaus bendradarbiavimo poreikį. Imantis labiau koordinuotų reagavimo į nelaimes veiksmų ir didinant nelaimių prevenciją ir pasirengimą joms užtikrinama, kad būtų gelbėjamos gyvybės, o teikiant pagalbą būtų tenkinami opiausi nukentėjusių žmonių poreikiai.

²⁸ COM(2014) 216 *final*.

²⁹ 2014 m. birželio 24 d. Tarybos sprendimas 2014/415/ES dėl tvarkos, kuria Sąjunga įgyvendina solidarumo sąlygą (OL L 192, 2014 7 1, p. 53).

PAPILDOMA INFORMACIJA IR ŠALTINIAI

Bendra informacija apie ECHO <http://ec.europa.eu/echo/en>

Atskirų šalių geografinių ir (arba) politinių duomenų suvestinės:

http://ec.europa.eu/echo/files/media/publications/annual_report/2014/ECHO_AR2014_Annex1_GEOFiches.pdf#view=fit

http://ec.europa.eu/echo/files/media/publications/annual_report/2014/ECHO_AR2014_Annex2_PolicyFiches.pdf#view=fit

Finansinė informacija apie 2014 m. Komisijos suteiktą humanitarinę pagalbą ir vykdytą civilinės saugos veiklą http://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/funding-for-humanitarian-aid_en

Ankstesnių metų operatyvinė informacija
http://ec.europa.eu/echo/about/annual_reports_en.htm